

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
plastyki lub historii sztuki szkół
ponadpodstawowych

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach - Aleksandra Gorzelik

SCENARIUSZ

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA uczniów klasy I szkoły ponadpodstawowej w kształceniu zdalnym

PROWADZONYCH PRZEZ:

Nauczyciela plastyki lub historii sztuki

TEMAT:

Szkolny Dzień Wolnej Sztuki

Scenariusz lekcji wprowadzającej do działań innowacyjnych opartych na metodzie projektowej, z wykorzystaniem materiałów zamieszczonych na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej.

CELE KSZTAŁCENIA- WYMAGANIA OGÓLNE (*Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla liceum, technikum i branżowej szkoły II stopnia*):

Plastyka

I. Uczestniczenie w kulturze poprzez kontakt, analizę i interpretację dzieł sztuki; dostrzeganie kontekstów powstawania dzieła.

II. Wprowadzenie w obszar działań instytucji profesjonalnie zajmujących się upowszechnianiem kultury w zakresie sztuk plastycznych; ekspresja twórcza podejmowana w związku z organizacją wystaw.

IV. Wprowadzenie w zakres sztuk o charakterze multimedialnym; ekspresja twórcza w oparciu o współczesne narzędzia komunikacji wizualnej.

Historia sztuki

I. Rozwijanie zdolności rozumienia przemian w dziejach sztuki w kontekście ich uwarunkowań kulturowych i środowiskowych, epok, kierunków, stylów i tendencji w sztuce.

II. Zapoznawanie z najwybitniejszymi osiągnięciami w zakresie architektury i sztuk plastycznych.

III. Zapoznanie z dorobkiem najwybitniejszych twórców dzieł architektury i sztuk plastycznych.

IV. Kształcenie w zakresie rozumienia i stosowania terminów i pojęć związanych z dziełami sztuki, ich strukturą i formą, tematyką, techniką wykonania.

TREŚCI NAUCZANIA- WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE (*Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla liceum, technikum i branżowej szkoły II stopnia*):

Uczeń:

1. zna najwybitniejszych lokalnych twórców, ich obszar działań artystycznych (dyscypliny, gatunki, techniki artystyczne, które wykorzystują w swojej twórczości);
2. wymienia najistotniejsze kierunki współczesnych awangard artystycznych (abstrakcjonizm, pop-art, konceptualizm, neofiguracja, hiperrealizm, op-art, street-art, akcjonizm i sztuka mediów), łączy je z postaciami wybitnych twórców;
3. opisuje dzieła sztuki regionu, stosując terminy i pojęcia właściwe dla danego obiektu i stylu;
4. dokumentuje (fotografuje, filmuje lub tworzy prezentacje z wykorzystaniem nowoczesnych technologii) dzieła lub wydarzenia istotne dla kultury lokalnej;
5. charakteryzuje kierunki działań wybranych współczesnych awangard i ich twórców
6. wymienia i rozróżnia instytucje kultury zajmujące się profesjonalnym jej upowszechnianiem, w tym: muzea, galerie, teatry, ośrodki kultury i biblioteki;
7. rozróżnia zakres działania wymienionych instytucji oraz funkcje, jakie pełnią;
8. rozróżnia i definiuje terminy i pojęcia związane z obszarem działań instytucji upowszechniającej kulturę i sztukę, jak: wystawa (ekspozycja), wernisaż, finisaż, premiera, spektakl, scenografia;
9. formułuje samodzielne sądy (pisemne lub ustne) na temat zwiedzanych galerii, wystaw i wydarzeń artystycznych;
10. organizuje samodzielnie lub zespołowo wystawę rzeczywistą lub wirtualną prac plastycznych (np. fotografii), poprzedzoną promocją i reklamą (np. zaproszenie, ulotka, plakat) i np. organizacją wernisażu;

Historia sztuki:

Uczeń:

1. samodzielnie wyszukuje informacje na temat sztuki i zjawisk artystycznych, określa źródła informacji zgodnie z zasadami prawa autorskiego i praw pokrewnych;

2. formułuje samodzielne, logiczne wypowiedzi argumentacyjne na temat twórczości wybitnych artystów.

3. zna terminologię związaną z opisem formy i treści dzieła malarskiego, rzeźbiarskiego i graficznego, w tym m.in. nazwy formuł ikonograficznych, słownictwo niezbędne do opisu kompozycji, kolorystyki, relacji przestrzennych i faktury dzieła;

3. sytuuje twórczość artystów powszechnie uznawanych za najwybitniejszych w czasie, w którym tworzyli (z dokładnością do jednego wieku, a w przypadku twórców sztuki nowoczesnej i współczesnej – z dokładnością do połowy wieku) oraz we właściwym środowisku artystycznym;

4. łączy wybrane dzieła z ich autorami na podstawie charakterystycznych środków formalnych;

8. formułuje samodzielne, logiczne wypowiedzi argumentacyjne na temat twórczości wybitnych artystów.

4. na podstawie przedłożonych do analizy przykładów dzieł formułuje ogólne cechy twórczości następujących twórców: Fidiasz, Poliklet, Praksyteles, Giotto, Jan van Eyck, Hieronim Bosch, Masaccio, Sandro Botticelli, Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Andrea Mantegna, Piero della Francesca, Rafael Santi, Giorgione, Tycjan, Jacopo Tintoretto, Pieter Bruegel Starszy, Albrecht Dürer, Hans Holbein Młodszy, Donatello, Filippo Brunelleschi, Andrea Palladio, El Greco, Caravaggio, Gianlorenzo Bernini, Francesco Borromini, Diego Velázquez, Bartolomé Esteban Murillo, Georges de la Tour, Nicolas Poussin, Claude Lorrain, Peter Rubens, Anton van Dyck, Frans Hals, Rembrandt van Rijn, Jan Vermeer van Delft, Antoine Watteau, Jacques Louis David, Jean Auguste Dominique Ingres, Antonio Canova, Berthel Thorvaldsen, Francisco Goya, Eugène Delacroix, Caspar David Friedrich, William Turner, John Constable, Gustave Courbet, Jean François Millet, Eduard Manet, Claude Monet, Edgar Degas, August Renoir, Georges Seurat, Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Paul Cézanne, Henri de Toulouse-

Lautrec, August Rodin, Gustaw Klimt, Alfons Mucha, Antonio Gaudí, Edward Munch, Henri Matisse, Pablo Picasso, Umberto Boccioni, Wasyl Kandinsky, Piet Mondrian, Kazimierz Malewicz, Marcel Duchamp, Giorgio de Chirico, Salvador Dalí, René Magritte, Marc Chagall, Amadeo Modigliani, Jackson Pollock, Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg, Francis Bacon, Yves Klein, Niki de Saint Phalle, Christo, Duane Hanson, Victor Vasarely, Alberto Giacometti, Constantin Brancusi, Henry Moore, Le Corbusier, Frank Lloyd Wright, oraz artystów polskich i działających w Polsce (m.in. takich jak: Wit Stwosz, Bartłomiej Berrecci, Tylman z Gamenen, Dominik Merlini, Bernardo Belotto, Marcell Bacciarelli, Piotr Aigner, Piotr Michałowski, Artur Grottger, Henryk Rodakowski, Jan Matejko, Józef Chełmoński, Maksymilian i Aleksander Gierymscy, Józef Brandt, Olga Boznańska, Józef Pankiewicz, Władysław Podkowiński, Jan Stanisławski, Leon Wyczółkowski, Henryk Siemiradzki, Xawery Dunikowski, Stanisław Wyspiański, Józef Mehoffer, Jacek Malczewski, Witold Wojtkiewicz, Witkacy, Leon Chwistek i inni przedstawiciele grupy formistów, przedstawiciele grupy Rytm, kapistów i grupy „a.r.”, Tadeusz Makowski, Andrzej Wróblewski, Tadeusz Kantor, Jerzy Nowosielski, Alina Szapocznikow, Władysław Hasior, Roman Opałka, Magdalena Abakanowicz);

Kształtowane kompetencje kluczowe (*Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie*):

1. kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji
4. kompetencje cyfrowe
5. kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się
8. kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej

METODY PRACY:

- metoda odwróconej lekcji
- dyskusja;
- burza mózgów
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem multimedialnych i Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej

FORMY ZAJĘĆ:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer z dostępem do internetu, rzutnik multimedialny
- smartfony lub tablety;
- zasoby multimedialne na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej
- aplikacje i strony internetowe

PRZEWIDYWANY CZAS: 45 minut w tym 25 minut pracy w grupach

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Powitanie uczniów i sprawdzenie obecności

2. Faza wprowadzająca:

- Uczniowie, zgodnie metodą lekcji odwróconej, zapoznali się przed zajęciami z zasobami multimedialnymi umieszczonymi na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej (Załącznik 1. oraz Załącznik 2.)

Praca w zespole klasowym (burza mózgów)

Nauczyciel, odwołując się do wiedzy zawartej w materiałach przygotowanych na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej, zadaje uczniom pytania, których zadaniem jest sprawdzenie ich wiedzy na temat współczesnych muzeów i galerii.

- Jak myślicie, czy możliwe jest stworzenie galerii/ muzeum sztuki w szkole?
- Jakie zgromadzilibyście w nim eksponaty?
- Jak powinna zostać zaaranżowana wystawa?
- Jaka jest rola kuratora wystawy, a jaka edukatora/ przewodnika?

Wnioski zostają zapisane na tablicy/ ekranie komputera w postaci mapy myśli.

4. Faza realizacyjna lekcji:

1. Nauczyciel zapoznaje uczniów z ideą Dnia Wolnej Sztuki, w której bierze udział wiele muzeów i galerii w Polsce. Na tablicy multimedialnej wyświetla informacje na temat tego wydarzenia (Załącznik 3.)

2. Nauczyciel zadaje uczniom pytania:

- Jaką wartość ma dokładne i wolne zwiedzanie jedynie kilku dzieł z dużej ekspozycji?
- Czego możemy się dowiedzieć o artyście i jego czasach, gdy powoli i z namysłem oglądamy dzieło sztuki?

Praca w grupach:

Nauczyciel dzieli klasę na sześć kilkusobowych zespołów. Zadaniem każdego zespołu będzie zapoznanie się z materiałami umieszczonymi na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej i oraz wybranie z nich reprodukcji **jednego dzieła**. Następnie uczniowie wyszukują interesujące informacje na jego temat i temat jego twórcy. Na koniec przygotowują prezentację multimedialną, która zostanie przedstawiona podczas Szkolnego Dnia Wolnej sztuki. Prezentacja musi zawierać:

1. Metryczkę dzieła (czas , miejsce powstania, technika wykonania)
2. Szczegółowy opis formy i treści dzieła
3. Dane o artyście (życiorys artystyczny, szkoła malarska, ciekawostki biograficzne)
4. Kontekst kulturowy (okoliczności historyczne, społeczne, w których powstało dzieło, reakcja publiczności, itp.)

Każdy zespół wybiera osobę, która wcieli się w rolę przewodnika; jego rolą będzie przedstawienie społeczności szkolnej sylwetki artysty i jego dzieła podczas Szkolnego Dnia Wolnej Sztuki.

Grupa I

Prezentacja na temat wybranego aspektu sztuki ulicy (Załącznik 4.).

Grupa II

Prezentacja przedstawiająca wybrane dzieło wykonane w nowoczesnej technice artystycznej i szczegółowe omówienie tej techniki (Załącznik 5).

Grupa III

Prezentacja i szczegółowa analiza jednego dzieła Mariana Opałki w kontekście jego twórczości (Załącznik 6).

Grupa IV

Prezentacja i szczegółowa analiza jednego dzieła Jerzego Nowosielskiego w kontekście jego twórczości (Załącznik 7).

Grupa V

Prezentacja i szczegółowa analiza jednego dzieła Jeffa Koonsa w kontekście jego twórczości (Załącznik 8).

Grupa VI

Uczniowie w tej grupie będą odpowiedzialni za:

- opracowanie szczegółowego harmonogramu wydarzenia, który zawiera: datę i godzinę wydarzenia oraz miejsce omawiania prezentacji;
- promocję (redagowanie notatki do mediów społecznościowych i na stronę szkoły, ewentualnie plakaty);
- wykonanie zaproszeń dla społeczności szkolnej, np. nauczycieli, dyrekcji;
- sporządzenie dokumentacji fotograficznej oraz recenzji wydarzenia i publikacja na stronie szkoły i w mediach społecznościowych;

Efekty pracy zostaną zaprezentowane podczas **Szkolnego Dnia Wolnej Sztuki.**

BIBLIOGRAFIA:

1. . Jon Thompson, *Jak czytać malarstwo współczesne. Od Courbeta do Warhola* - wydawnictwo Universitas, 2006
2. *Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla liceum, technikum i branżowej szkoły II stopnia* – wydawnictwo Ministerstwo Edukacji Narodowej, ORE, Warszawa
3. *Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie:*
4. [Jak analizować dzieło malarskie? - Zintegrowana Platforma Edukacyjna \(zpe.gov.pl\)](https://zpe.gov.pl) [dostęp: 27.09.2021]
5. [Jak analizować rzeźbę? - Zintegrowana Platforma Edukacyjna \(zpe.gov.pl\)](https://zpe.gov.pl) [dostęp: 27.09.2021]

6. <https://artsandculture.google.com/> [dostęp: 27.09.2021]

7. <https://niezlasztuka.net/> [dostęp: 27.09.2021]

ZAŁĄCZNIKI:

1. Lekcja: "Jak pokazać sztukę- wystawy, galerie, zbiory muzealne"

<https://zpe.gov.pl/b/jak-pokazac-sztuke---wystawy-galerie-zbiory-muzealne/PGBtc4jEq>

[dostęp: 27.09.2021]

2. Lekcja: "Najsłynniejsze kolekcje sztuki europejskiej- z wizytą w paryskich muzeach"

<https://zpe.gov.pl/b/najslynniejsze-kolekcje-sztuki-europejskiej---z-wizyta-w-paryskich-muzeach/PtXcnngV7>

[dostęp: 27.09.2021]

3. Strona internetowa: <https://dzienwolnej sztuki.pl/> [dostęp: 27.09.2021]

4. Lekcja: "Street art- problem granic w sztuce"

<https://zpe.gov.pl/b/street-art---problem-granic-w-sztuce/P1FkGsLvy> [dostęp:

27.09.2021]

5. Lekcja: "Techniki artystyczne we współczesnej sztuce"

<https://zpe.gov.pl/a/techniki-artystyczne-we-wspolczesnej-sztuce/D1QRRb6Rw>

[dostęp: 27.09.2021]

6. Lekcja: "Sztuka konceptualna Mariana Opałki"

<https://zpe.gov.pl/b/sztuka-konceptualna-romana-opalki---egzystencjalne-rozwazania-artysty/PvEBwDcyn> [dostęp: 27.09.2021]

7. Lekcja: "Problematyka twórczości Jerzego Nowosielskiego"

<https://zpe.gov.pl/b/metafizyka-w-tworczosci-jerzego-nowosielskiego/P69opyY9v>

[dostęp: 27.09.2021]

8. Lekcja: "Jeff Koons- symbol kultury konsumpcyjnej lat 80."

<https://zpe.gov.pl/b/jeff-koons---symbol-kultury-konsumpcyjnej-lat-80/P18Z3WGyH>

[dostęp: 27.09.2021]